

ארגון יוצאי זמושץ', הסביבה ודורות המשך

ת.ד. 3093, הרצליה ב' 4613002

אוקטובר 2018

חשון תשע"ט

שלום לחברות ולחברים של ארגון יוצאי זמושץ' והסביבה,

ביום ג' 16 באוקטובר 2018 נערך ברציף הרכבת בזמושץ' טקס מרשים: משם שולחו באפריל 1942 יהודי העיר וסביבתה וממקומות אחרים שכונסו בגטו, אל מחנה ההשמדה בלז'ץ, כארבעים ק"מ דרומית לעיר.

על הרציף הוקמה ע"י גורמים מקומיים אנדרטה עם כיתובים בעברית, בפולנית ובאנגלית, מעוצבת לפי הרעיון של "אבן נגף" – (Stolperstein), כפי שנמצא כעת במקומות רבים באירופה. לדאבוני לא הסתייע לכתוב גם ביידיש. צנוע אבל מרשים. נקווה שהיא תישמר לאורך זמן. זוהי בעצם העדות הפומבית היחידה בעיר המעידה על הרצח הנורא של הקהילה.

היה חשוב לי, גם כנכד, אחיין ודודן לקרובים היקרים לי, שעדות כזאת תהיה מפורסמת בעיר. על כן פעלתי במשך כמה שנים אצל העירייה ובעיקר אצל גורמים פרטיים פרו-יהודיים. הרעיון להקמת אנדרטה ברציף עלה בסיוור שערכתי ב-2010 עם בני אורי בפלך לובלין, בעירות בסביבה, בזמושץ' וברציף עצמו. את הנושא העלינו בפני ראש העירייה דאז בפגישתנו בלשכתו. שמונה שנים עברו עד שהדבר התגשם באתר, כפי שבקשנו.

לפני הטקס נערך באולם בית העירייה סימפוזיון אקדמי בהשתתפות היסטוריונים מאוניברסיטאות בלובלין בנושא קהילת יהודי העיר והסביבה לפני השואה ובזמן השואה. ההשקעה המחקרית ורמת ההרצאות גבוהות מאד ומכבדות הן את הקהילה והן את החוקרים עצמם. נכחו בסימפוזיון כמאה וחמישים אנשים, בהם תלמידי תיכון מן העיר שהאזינו בכבוד, מה שהוא בעל חשיבות רבה. את הארוע ארגן מורה בבית הספר התיכון.

באתר האנדרטה נשאו נאומים ראש העירייה, מארגן הטקס, הפסל יוצר האנדרטה ועוד נציגים מקומיים, הודלקו נרות נשמה, וכן נשא דברים הרב הראשי ליהודי פולין הרב מיכאל שוֹדְרִיץ.

כנציג הקהילה נתבקשתי לשאת את הנאום העיקרי המצורף בצרופה. כמו כן אמרתי קדיש, למרות שבמקום לא היה מנין, אלא רק שני גברים יהודים (טענתי לפני הרב שבמקום מונח דמם של אלפי עדים יהודים!). ההדים לְדַבְרֵי היו מצוינים (לעדות אחרים). מעבר לייצוג של הארגון ואפילו של הקהילה, סגרתי לשביעות רצוני, מעגל פרטי שלי.

הטקסט בעברית:

ממקום זה יצאו בשנת תש"ב 1942 רכבות שהובילו את יהודי זמושץ' ויהודי הערים הסמוכות אל מחנות ההשמדה של הגרמנים הנאצים. לזכרם הברוך של יהודי פולין, צ'כוסלובקיה, גרמניה ואוסטריה, אסירי גטו זמושץ' שנרצחו בשנים 1939-1942.

הטקסט באנגלית:

This Commemorative Plaque marks the spot where Jews from Zamosc and Neighboring areas were assembled for transport to Nazi death camps. In Memory of prisoners of Zamosc Ghetto Polish Czech German and Austrian Jews, Murdered between 1939-1942.

Z tego miejsca w 1942 r. odjeżdżały pociągi wywozace Żydów z Zamościa i okolicznych miejscowości do Niemieckich Nazistowskich obozów zagłady.

Ku pamięci Żydów Polskich, Czeskich, Niemieckich, Austriackich, mieszkańców Getta w Zamościu zamordowanych w latach 1939-1942.

לצערי, הקשר עם הגורמים הרשמיים הפולנים אינו הולך תמיד בשופי, בלשון עדינה. היה צורך בעוד ועוד תזכורות לגבי עצם הקיום של הארגון של יהודים יוצאי המקום, בצורך להקים את האנדרטה, בענין חשיבות התיחסותם ליהודים החיים מעבר לזכר היהודים שכבר נספו. אבל נניח לזה כעת.

את הדברים נשאתי באנגלית (לבד כמובן מהקדיש) והם מובאים בצרופה.

אני מודה מקרב לב לאורי שֶק, לעפרה אהרון, לפרופי בנימין סְבִיטְצִקי, לפרופי אורי צ'ֶשְׁנֹבְסְקי על העזרה !

בברכה, ישראל שֶק

schek@post.tau.ac.il

שימו לב: נא לא לענות לכתובת האלקטרונית ממנה נשלח דוא"ל זה !!!